

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Departament Spraw Społecznych

KSS.410.18.5.2026

Pan
Arkadiusz Werelich
Starosta Wołomiński
Starostwo Powiatowe w Wołominie,
ul. Prądzyńskiego 3, 05-200 Wołomin

Wystąpienie pokontrolne

P/26/025

Realizacja zadań pomocy społecznej w sytuacjach kryzysowych

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana

Starostwo Powiatowe w Wołominie¹, ul. Prądyńskiego 3, 05-200 Wołomin.

Kierownik jednostki kontrolowanej

Arkadiusz Werelich, Starosta wołomiński, od 7 maja 2024 r.²

W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika jednostki poprzednio pełnili:

Adam Lubiak, Starosta wołomiński, od 22 listopada 2018 r. do 7 maja 2024 r.

Zakres przedmiotowy kontroli

1. Przygotowanie powiatu do realizacji zadań w zakresie pomocy społecznej w sytuacjach kryzysowych.
2. Realizacja zadań w zakresie pomocy społecznej w sytuacjach kryzysowych.

Okres objęty kontrolą

Lata 2022-2025 z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed lub po tym okresie, jeżeli dotyczą zagadnień objętych kontrolą.

Podstawa prawna podjęcia kontroli

Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli³

Jednostka przeprowadzająca kontrolę

Najwyższa Izba Kontroli Departament Spraw Społecznych

Kontrolerzy

1. Piotr Rebizant, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KSS/98/2026 z 17 czerwca 2026 r.
2. Agnieszka Łyszcz, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KSS/99/2026 z 17 czerwca 2026 r.

(akta kontroli str. 1-4, 577-583)

¹ Dalej Starostwo.

² Dalej: Starosta.

³ Dz. U. z 2022 r. poz. 623 ze zm., dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Starosta Wołomiński podejmował działania mające na celu przygotowanie systemu pomocy społecznej do realizacji zadań w sytuacjach kryzysowych, jednak nie wszystkie były realizowane w sposób rzetelny oraz zgodny z przepisami. Opracował Powiatowy Plan Zarządzania Kryzysowego⁵ zawierający wszystkie wymagane elementy⁶, utworzył także Powiatowe Centrum Zarządzania Kryzysowego⁷. Wprowadzone zostały również procedury zapewniające ciągłość funkcjonowania urzędu na wypadek sytuacji kryzysowych. Starosta posiadał informacje o stanie zabezpieczeń podległych powiatowi jednostek pomocy społecznej i pomocy rodzinie oraz o prowadzonych w nich szkoleniach z zakresu zarządzania kryzysowego. Uczestniczył w działaniach związanych z wystąpieniem sytuacji kryzysowej, tj. pożarem budynku mieszkalnego w Ząbkach, realizując swoje zadania w zakresie pomocy społecznej w sposób zgodny z PPZK. Zwoływano posiedzenia Powiatowego Zespołu Zarządzania Kryzysowego⁸, na których sytuacja była monitorowana przez Starostę. Udzielono również pomocy finansowej w związku z pożarem bloku mieszkalnego w Ząbkach w postaci dotacji dla miasta Ząbki w kwocie 300 tys. zł., która została prawidłowo wydatkowana i rozliczona.

Stwierdzone w toku kontroli nieprawidłowości dotyczyły naruszenia przepisów ustawy o zarządzaniu kryzysowym, a także niezachowania rzetelności w podejmowanych działaniach na etapie planistycznym. Obowiązujący od 2025 r. Plan nie był uzgodniony z dyrektorem Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie⁹, przez co nie mógł on się odnieść do zadań, które przypisano jednostce oraz nie było możliwości zweryfikowania całości dokumentu ze szczególnym uwzględnieniem zadań pomocy społecznej. Dodatkowo nie zaktualizowano dwóch dokumentów: Planu w okresie od 2019 do 2023 r. oraz zarządzenia nr 89/2008 Starosty Wołomińskiego z dnia 15 lipca 2008 r. w sprawie powołania Powiatowego Zespołu Zarządzania Kryzysowego¹⁰. W związku z powyższym PPZK nie odzwierciedlał aktualnych zagrożeń, posiadanych sił i środków oraz obowiązujących procedur reagowania, co mogło ograniczyć skuteczność przygotowania powiatu do właściwego działania w sytuacjach kryzysowych. Niedokonywanie bieżącej aktualizacji zarządzenia mogło skutkować sporami kompetencyjnymi w przypadku wystąpienia sytuacji kryzysowych. Obie ww. nieprawidłowości zostały usunięte przed zakończeniem czynności kontrolnych NIK.

NIK zwróciła również uwagę, na następujące potrzeby:

- uwzględniania w szkoleniach związanych z zarządzaniem kryzysowym przedstawicieli jednostek pomocy społecznej podległych powiatowi;

⁴ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną albo ocenę negatywną. Jeśli nie zostały spełnione warunki do sformułowania oceny pozytywnej bądź negatywnej, Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę w formie opisowej.

⁵ Dalej PPZK lub Plan.

⁶ Wskazane w art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym Dz.U. z 2026 r. poz. 574 ze zm. Dalej: ustawa o zarządzaniu kryzysowym.

⁷ Dalej PCZK.

⁸ Dalej PZZK lub Zespół.

⁹ Dalej PCPR lub Centrum.

¹⁰ Dalej zarządzenie nr 89/2008.

- uwzględnienia w planowanych testach ciągłości działania jednostek pomocy społecznej podległych powiatowi;
- współpracy Starosty z organizacjami pozarządowymi działającymi w sferze społecznej na etapie przygotowania do realizacji zadań pomocy społecznej w sytuacjach kryzysowych;
- informowania w dostępnych kanałach informacyjnych Starostwa o wystąpieniu sytuacji kryzysowej oraz udzielenia informacji o miejscach/sposobach uzyskania pomocy dla osób poszkodowanych;
- udokumentowanego prowadzenia analiz oraz zdefiniowania celów dotyczących zasobów przeznaczonych do udzielania pomocy mieszkańcom w sytuacjach kryzysowych.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe¹¹ kontrolowanej działalności

1. Przygotowanie powiatu do realizacji zadań w zakresie pomocy społecznej w sytuacjach kryzysowych

1.1. Działania organizacyjne powiatu w zakresie przygotowania do udzielenia pomocy w sytuacjach kryzysowych.

Opis stanu faktycznego

a) Na koniec 2025 r. powiat wołomiński zamieszkiwało 279 836 osób, z czego około 168 805 stanowiły osoby w wieku produkcyjnym, 62 302 osoby w wieku od 0 do 18 lat, natomiast 48 729 mieszkańców miało powyżej 60 roku życia¹².

W 2025 r. pomocą społeczną objętych było 11 300 mieszkańców powiatu, wydano 3 796 orzeczeń o niepełnosprawności.

W 2025 r. pomocą w związku z sytuacjami kryzysowymi objęto 405 osób, podczas gdy w latach 2022–2024 liczba ta wynosiła odpowiednio 128, 98 i 86 osób. W 2025 r. na terenie powiatu pomoc była realizowana przede wszystkim w formie porad i terapii psychologicznych dla 109 osób¹³, zasiłków celowych, z których skorzystało 290 osób oraz 6 osób w postaci innych form wsparcia, obejmujących m.in. posiłki, usługi opiekuńcze, prace społecznie użyteczne, umieszczenie w

¹¹ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych przedstawionych w kolejnych punktach niniejszego rozdziału wystąpienia pokontrolnego. Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę cząstkową jako ocenę pozytywną albo ocenę negatywną. Jeśli nie zostały spełnione warunki do sformułowania oceny pozytywnej bądź negatywnej, Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę w formie opisowej.

¹² Dane na podstawie GUS za 2025 rok przygotowywane przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie.

¹³ Porady i terapie psychologiczne udzielane były przez Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowych (POIK) oraz Specjalistyczną Poradnię Rodzinną (SPR).

domach pomocy społecznej, świadczenia specjalistyczne oraz pomoc finansową ze środków pomocy społecznej.

Zadania powiatu z zakresu pomocy społecznej realizowało PCPR, do którego zadań należało m.in. opracowywanie i koordynowanie realizacji powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych oraz programów pomocy społecznej i wspierania osób z niepełnosprawnościami. Centrum organizowało i prowadziło specjalistyczne poradnictwo i terapię dla osób potrzebujących wsparcia, a także udzielało pomocy pieniężnej na usamodzielnienie i kontynuowanie nauki osobom opuszczającym określone placówki opiekuńcze, wychowawcze i resocjalizacyjne. PCPR sprawowało również nadzór nad działalnością domów pomocy społecznej o zasięgu ponadgminnym oraz wydawało decyzje o umieszczaniu w nich skierowanych osób.

Według stanu na koniec 2025 r. na terenie powiatu funkcjonowały następujące jednostki organizacyjne pomocy społecznej i pomocy rodzinie: dwa domy pomocy społecznej w Radzyminie i Zielonce, prowadzone przez powiat wołomiński, sześć środowiskowych domów samopomocy¹⁴, trzy dzienne domy pobytu seniora¹⁵, jeden zakład opiekuńczo-leczniczy¹⁶, pięć placówek opiekuńczo-wychowawczych¹⁷, sześć świetlic środowiskowych¹⁸ oraz miejsce zakwaterowania dla uchodźców¹⁹. Ponadto funkcjonowały inne jednostki wspierające system pomocy społecznej, w tym Powiatowe Centrum Opiekuńczo-Mieszkalne w Wołominie, Dom Samotnej Matki prowadzony przez organizację pozarządową, mieszkanie treningowe, mieszkanie wspomagane, warsztat terapii zajęciowej, Specjalistyczna Poradnia Rodzinna przy PCPR w Wołominie oraz Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Zielonce.

(akta kontroli str. 6-16, 212-217)

b) W strukturach podległych Staroście funkcjonował Wydział Zarządzania Kryzysowego²⁰, do którego zadań należało m.in. podejmowanie działań zobowiązujących obywateli do świadczeń na wypadek klęsk żywiołowych; opracowywanie planów przeciwdziałań na wypadek klęsk żywiołowych, współpraca z Powiatową Strażą Pożarną, Policją oraz innymi służbami i inspekcjami powiatowymi w zakresie bezpieczeństwa publicznego oraz bieżąca analiza sił i środków niezbędnych dla sprawności powiatowego systemu ratownictwa. W ramach WZK działało PCZK²¹, które odpowiadało m.in. za realizację zadań z zakresu: programów wynikających z polityki województwa w zakresie obrony cywilnej, określania zagrożeń związanych z rozwojem cywilizacyjnym lub siłami natury oraz planowania zapobiegania tym zagrożeniom na obszarze powiatu, monitorowania, alarmowania oraz koordynowania działań ratowniczych i porządkowo – ochronnych oraz zarządzania w sytuacjach kryzysowych. W strukturach Starostwa funkcjonował również Wydział Ochrony Zdrowia i Polityki Społecznej²², do którego zadań należały m.in.

¹⁴ Dla pięciu podmiotem prowadzącym było powiat wołomiński. Dla jednego podmiotem prowadzącym były gminy.

¹⁵ Dwa prowadzone przez gminę Poświętne, jeden prowadzony przez gminę Wołomin.

¹⁶ Podmiot prowadzący – powiat wołomiński.

¹⁷ Podmiot prowadzący – powiat wołomiński.

¹⁸ Podmioty prowadzące – gminy: Marki, Wołomin, Kobyłka.

¹⁹ Podmiot prowadzący – starostwo powiatowe w Wołominie, ośrodek funkcjonował do 30 czerwca 2026 r.

²⁰ Dalej WZK

²¹ § 36 ust. 2 Regulaminu organizacyjnego Starostwa Powiatowego w Wołominie

²² Dalej Wydział lub WOZIIPS.

działania zakresu pomocy społecznej i pomocy rodzinie²³. Starosta powołał także PZZK. W zarządzeniu powołującym ten Zespół zostały wymienione stanowiska, które od 2018 r. przestały funkcjonować, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*. Starosta dokonał aktualizacji składu Zespołu przed zakończeniem czynności kontrolnych, powołując jako członka Zespołu dyrektora PCPR w Wołominie. W kontrolowanym okresie Zespół zebrał się łącznie 22 razy²⁴. Pracownicy zatrudnieni w jednostkach pomocy społecznej i pomocy rodzinie wzięli udział w czterech zebraniach Zespołu²⁵. Do składu stałego zespołu przed 27 sierpnia 2026 r. nie włączono pracowników zatrudnionych w komórkach związanych z pomocą społeczną i jednostkach pomocy społecznej i pomocy rodzinie.

W 2012 r. określono zasady współpracy WZK ze Specjalistyczną Poradnią Rodziną przy PCPR w Wołominie w sytuacjach kryzysowych. Współpraca zakładała bezpośredni udział psychologów podczas sytuacji kryzysowych, a także udzielanie wsparcia psychologicznego, prowadzenie interwencji kryzysowej, konsultacji psychologicznych oraz różnych form psychoterapii. Załączona do ww. zarządzenia procedura przewidywała możliwość skierowania psychologa do działań w przypadku wystąpienia m.in. pożaru, katastrofy budowlanej, eksplozji materiałów wybuchowych lub łatwopalnych, powodzi, zalania przez wody opadowe lub roztopowe oraz wichury, a także innych zdarzeń spełniających kryteria sytuacji kryzysowej. Skierowanie psychologa przewidziano także w sytuacjach, w których osoba poszkodowana pozostawała bez wsparcia osób bliskich lub społeczności lokalnej i wymagała natychmiastowej interwencji, w szczególności w przypadku małoletnich, osób z niepełnosprawnościami, osób starszych i niesamodzielnych.

W latach 2022-2025 pracownicy komórek oraz jednostek pomocy społecznej i pomocy rodzinie w niewielkim stopniu byli włączeni do struktur związanych z sytuacjami kryzysowymi, nie uczestniczyli w pracach planistycznych związanymi z zarządzaniem kryzysowym. Jedynie psychologowie ze Specjalistycznej Poradni przy PCPR zostali włączeni do współpracy z WZK. Natomiast dopiero w trakcie czynności kontrolnych włączono Dyrektora PCPR do PZZK.

(akta kontroli str. 190-211, 516-539, 560, 564-565, 663-668, 689-698, 756-773)

c) Do zadań starosty należy m.in. tworzenie i utrzymywanie, na obszarze powiatu, zasobów ochrony ludności oraz infrastruktury niezbędnej do realizacji zadań ochrony ludności i obrony cywilnej. Według wyjaśnień Starosty podstawowym dokumentem, w którym określono siły, środki i zasoby pomocy społecznej w sytuacji kryzysowej był PPZK, w którym zidentyfikowane zostały potencjalne rodzaje zagrożeń, mogące wystąpić na terenie powiatu oraz zadania jednostek

²³ Wydział Ochrony Zdrowia i Polityki Społecznej realizował m.in. zadania z zakresu: 1) monitorowania działalności Szpitala Matki Bożej Nieustającej Pomocy w Wołominie i przedstawiania określonych wniosków i sprawozdań zarządowi i radzie; 2) przygotowania i przekazywania wojewodzie informacji niezbędnych do sporządzenia wojewódzkich planów zdrowotnych, w tym planu działania systemu Państwowe Ratownictwo Medyczne; 3) współpracy z Powiatową Stacją Sanitarно-Epidemiologiczną; 4) współpracy z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowym Urzędem Pracy, gminami, instytucjami, organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami w zakresie spraw związanych z funkcjonowaniem pomocy społecznej w powiecie; 5) współpracy z instytucjami i organizacjami w zakresie identyfikacji problemów środowiska osób niepełnosprawnych; 6) zwoływania i organizowania posiedzeń Powiatowej Społecznej Rady do Spraw Osób Niepełnosprawnych; 7) informowania osób niepełnosprawnych o przysługujących im prawach zgodnie z Kartą Praw Osób Niepełnosprawnych; 5) polityki społecznej i prorodzinnej.

²⁴ W 2022 r. – pięć razy, w 2023 r. – pięć razy, w 2024 r. – osiem razy, w 2025 r. – cztery razy.

²⁵ Posiedzenie PZZK z dnia 03.10.2022 r. – psycholog PCPR, Posiedzenie PZZK z dnia 28.02.2022 r. – Dyrektor PCPR, Posiedzenie PZZK z dnia 04.07.2025 r. – psycholog PCPR, Posiedzenie PZZK z dnia 07.07.2025 r. – psycholog PCPR.

pomocy społecznej podległych powiatowi. Starosta wyjaśnił, że po wejściu w życie ustawy o ochronie ludności i obronie cywilnej zdefiniował cele dotyczące zasobów przeznaczonych do udzielania pomocy mieszkańcom w sytuacjach kryzysowych. Za główny cel przyjęto doposażenie magazynów w sprzęt niezbędny do prowadzenia ewakuacji masowej oraz udzielania pomocy medycznej i żywnościowej, a także budowę i modernizację miejsc doraźnego schronienia. Od 2025 r. uzupełnianie wyposażenia magazynów prowadzono w oparciu o wykazy opracowane przez wojewodę w ramach Programu Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej²⁶, określające minimalny rodzaj i ilość wyposażenia dla poszczególnych jednostek samorządu terytorialnego odnośnie określonych rodzajów zagrożenia. Zgodnie ze Sprawozdaniem z realizacji Programu na lata 2025-2026 na dzień 31 grudnia 2025 r. zakupiono środki reagowania kryzysowego²⁷. Nie przedstawiono dokumentów potwierdzających zdefiniowanie celów dotyczących zasobów pomocy społecznej w sytuacjach kryzysowych, a zakupów dokonywano w oparciu o ww. wykazy, do czego odniesiono się w rozdziale *Uwagi i wnioski*.

Starosta wyjaśnił, że miejsca możliwego zakwaterowania ludności w sytuacji kryzysowej zostały oparte przede wszystkim na bazie szkół ponadpodstawowych i sal gimnastycznych wyposażonych w podstawowe zaplecze socjalne, kuchnie, łazienki i dostęp do bieżącej wody. Jako potencjalne zaplecze kadrowe wskazano pracowników szkół i Starostwa realizujących zadania z zakresu ochrony zdrowia, edukacji i zarządzania kryzysowego. PCZK miało na bieżąco monitorować, analizować i oceniać posiadane zasoby, w tym w oparciu o doświadczenia wynikające z zaistniałych sytuacji kryzysowych oraz ujawnionych w ich następstwie braków²⁸. Starosta wskazał, że ze względu na dynamiczny wzrost liczby mieszkańców powiatu, jego położenie oraz występowanie różnych rodzajów ryzyka, możliwe jest zaspokojenie podstawowych potrzeb mieszkańców w zakresie pomocy społecznej przy wykorzystaniu zasobów pozostających w dyspozycji poszczególnych gmin, łącznie z zasobami powiatu.

Starosta, pomimo wyjaśnienia, iż dokonywano rozpoznania, monitorowania i analizowania posiadanych zasobów oraz identyfikacji obszarów niedoborów nie dostarczył dokumentów potwierdzających działania ww. zakresie, co zostało opisane w rozdziale *Uwagi i wnioski*.

Realizując Program Starosta wydał dwa zarządzenia²⁹ wyznaczające Szpital Matki Bożej Nieustającej Pomocy w Wołominie oraz pięć wydziałów Starostwa Powiatowego (wydziały:

²⁶ dalej Program lub Program OLiOC.

²⁷ zakupiono m.in.: kontener morski magazynowy - 4 szt., kontener morski żywnościowy - 2 szt., kontener biurowy modułowy - 12 szt., kontener sanitarny - 2 szt., kontener medyczny - 1 szt., magazyn energii - 30,72 kWh 1 szt., schody drabinowe - 1 szt., przenośną stację zasilania - 11 szt., mobilną stację uzdatniania wody - 1 szt., filtry do wody - 300 szt., tabletki do uzdatniania studni 100 szt., tabletki do uzdatniania wody 500 szt., racje żywnościowe 1000 szt., AED 4 szt., środki dezynfekcyjne (1 litr) - 100 szt., USG przenośne - 1 szt., EKG - 2 szt., nosze polowe - 20 szt., łóżka rehabilitacyjne i szpitalne - 43 szt. zestaw Starlink - 5 szt., Zestaw Starlink mini - 5 szt., i innego wyposażenia.

²⁸ Zgodnie z Regulaminem PZZK do zadań Zespołu należało m.in: bieżące monitorowanie stanu organizacji oraz wyposażenia powiatowego centrum zarządzania kryzysowego, pod kątem uzyskania i utrzymania wymaganych standardów. W ramach Zespołu działał grupa zabezpieczenia logistycznego do zadań której należało: 1) organizacja zabezpieczenia logistycznego na potrzeby sił reagujących; 2) bieżące rozpoznania lokalizacji, wielkości i asortymentu zasobów niezbędnych na potrzeby przygotowywanych i prowadzonych akcji i operacji ratowniczych oraz przywracających naruszony porządek i bezpieczeństwo publiczne; 3) przygotowanie propozycji decyzji i poleceń umożliwiających pozyskanie oraz przemieszczenie zasobów niezbędnych do zabezpieczenia prowadzonych działań.

²⁹ Zarządzenie nr 120.349.2025 Starosty Wołomińskiego z dnia 23.10.2025 r. w sprawie wyznaczenia Szpitala Matki Bożej Nieustającej Pomocy w Wołominie jako podmiotu ochrony ludności oraz określenia ogólnych zadań i sposobu współpracy; Zarządzenie nr 120.360.2025 Starosty Wołomińskiego z dnia 04.11.2025 r. w sprawie wyznaczenia Wydziałów Starostwa Powiatowego w Wołominie jako podmiotów ochrony ludności oraz określenia ogólnych zadań i sposobu współpracy;

Organizacyjny, Zarządzania Kryzysowego, Komunikacji, Budownictwa, Dróg Powiatowych) jako podmioty ochrony ludności oraz zawarł jedno porozumienie³⁰ z Przedsiębiorstwem Usługowo Handlowym Paweł Rostek w sprawie określenia podmiotu ochrony ludności.

Starosta na dzień zakończenia czynności kontrolnych, tj. 1 września 2026 r., nie zawarł porozumień i nie wydał decyzji o uznaniu obiektu budowlanego za budowlę ochronną oraz na organizowanie miejsc doraźnego schronienia³¹. Wyjaśnił, że zgodnie z art. 89 ustawy o ochronie ludności i obronie cywilnej, budowlami ochronnymi mogą być wyłącznie obiekty spełniające określone wymagania techniczne wskazane w rozporządzeniu MSWiA z 21 lutego 2025 r. Obiekty, które przed wejściem w życie pełniły funkcję schronów lub ukryć, również mogą zostać uznane za budowle ochronne, o ile spełniają wymagane kryteria. Oznacza to, że nie każdy obiekt może pełnić funkcję ochronną, a na terenie powiatu nie ma obiektów spełniających wymagania, które pozwalałyby na formalne uznanie ich za obiekty zbiorowej ochrony.

Starosta wyjaśnił, że w ramach Programu na lata 2025-2026 otrzymał środki z budżetu państwa na obszar zadaniowy, obejmujący zapewnienie budowli ochronnych i miejsc doraźnego schronienia. W 2025 r. powiat otrzymał dofinansowanie na wykonanie ekspertyzy i wykonanie projektu dostosowania i przebudowy obiektu na potrzeby MDS w gminie Radzymin. W 2026 r. otrzymał kolejne dofinansowanie na realizację dostosowania i przebudowę MDS w Radzyminie oraz na wykonanie projektu budowy ukrycia kategorii U-1 w ramach rozbudowy szkoły w Zielonce. Według wyjaśnień, po zakończeniu realizowanych inwestycji niezwłocznie zostaną dopełnione stosowne formalności w oparciu o art. 11 ust. 1 pkt 20 ustawy o ochronie ludności i obronie cywilnej.

Starosta rozpoznawał zagrożenia na podstawie analizy ryzyka PPZK, dysponował informacjami o części zasobów możliwych do wykorzystania w sytuacjach kryzysowych oraz podejmował działania zmierzające do ich uzupełniania. Brak dokumentów nie pozwalał jednak na potwierdzenie, że dokonano zdefiniowania celów oraz kompleksowej oceny wydolności systemu pomocy społecznej jako całości. W szczególności nie wykazano, aby zestawiono potencjalną skalę zapotrzebowania na poszczególne formy pomocy z rzeczywistą liczbą dostępnych miejsc, zasobami materialnymi, możliwościami kadrowymi oraz potencjałem jednostek pomocy społecznej i pomocy rodzinie. Do braku dokumentacji odniesiono się w rozdziale *Uwagi i wnioski*.

(akta kontroli str. 663-682, 689-698, 756-773, 823-834)

d) W PPZK zidentyfikowano katalog zagrożeń mogących powodować wystąpienie sytuacji kryzysowych na obszarze powiatu. Skutki zagrożeń sklasyfikowano według kategorii: nieistotne, małe, średnie, duże oraz katastrofalne. Dokonano również oceny prawdopodobieństwa wystąpienia poszczególnych zagrożeń, wskazując zagrożenia ocenione jako: bardzo rzadkie, rzadkie, możliwe, prawdopodobne, bardzo prawdopodobne. Na tej podstawie określono wielkości ryzyka dla poszczególnych zagrożeń według skali: minimalne, małe, średnie, duże i ekstremalne. Do zagrożeń ocenionych jako duże i prawdopodobne mogące w istotny sposób

³⁰ Porozumienie nr 031.48.2026 w sprawie określenia podmiotu ochrony ludności w powiecie wołomińskim zawarte w dniu 21.04.2026 r. na wykonywanie czynności polegających na pomocy w realizowaniu zadań dotyczących transportu i załadunku sprzętu wielkogabarytowego w ramach potrzeb realizacji zadań z zakresu ochrony ludności lub obrony cywilnej na terenie Powiatu Wołomińskiego i poza nim.

³¹ MDS.

oddziaływać na funkcjonowanie powiatu zaliczono powódź. Z kolei zagrożeniom takim jak: silny wiatr (huragan), protest społeczny czy zanieczyszczenie powietrza przypisano możliwość wystąpienia jako prawdopodobne lub bardzo prawdopodobne, ale wielkość ryzyka oceniono jako odpowiednio średni, mały i nieistotny. Inne przewidziane zagrożenia dla powiatu, tj. epidemia, susza/upał, epizootia, zakłócenie w systemie energetycznym, zakłócenie w systemie paliwowym, pożar wielkopowierzchniowy, epifitoza, skażenie chemiczne, zdarzenie terrorystyczne, skażenie promieniotwórcze, silny mróz, intensywne opady śniegu, katastrofa budowlana, katastrofa komunikacyjna, zanieczyszczenie wód powierzchniowych i podziemnych, zagrożenie cyberprzestrzeni zostały ocenione jako zagrożenia małe i średnie z prawdopodobieństwem wystąpienia na poziomie rzadkim i możliwym.

W latach 2022–2025 na terenie powiatu wystąpiły sytuacje wymagające podejmowania działań przez administrację publiczną i służby odpowiedzialne za zarządzanie kryzysowe. Najdłużej trwającym zdarzeniem były działania związane z konfliktem zbrojnym na terytorium Ukrainy oraz napływem uchodźców, prowadzone nieprzerwanie od 2022 r. do końca 2025 r. W 2024 r. miało miejsce zagrożenie powodziowe związane z intensywnymi opadami deszczu na terenie gmin Dąbrówka i Radzymin w okresie styczeń–luty, natomiast w 2025 r. był pożar budynku mieszkalnego w Ząbkach.

(akta kontroli str. 218, 229-255, 278-304, 363-390, 446-472, 663-668, 689-698)

e) Powiatowy Plan Zarządzania Kryzysowego stanowił podstawowy dokument planistyczny określający organizację działań podejmowanych w sytuacjach kryzysowych. Plan z 2025 r. zawierał elementy wymagane przepisami prawa, w tym plan główny, charakterystykę zagrożeń, ocenę ryzyka ich wystąpienia, procedury reagowania oraz załączniki funkcjonalne określające sposób realizacji zadań przez uczestników systemu zarządzania kryzysowego. Plan nie został jednak uzgodniony z dyrektorem PCPR, co zostało szerzej opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Jedynym dokumentem związanym z PPZK i uzgadnianym z komórkami i jednostkami pomocy społecznej i pomocy rodzinie tj. dyrektorem PCPR i Naczelnikiem WOZiPS był załącznik do PPZK - Powiatowy Plan ewakuacji (przyjęcia) ludności, zwierząt i mienia II stopnia na wypadek zagrożenia z grudnia 2009 r³². Zakładał on, że Dyrektor PCPR oraz Naczelnik WOZiPS będą członkami PPZK w procesie ewakuacji. Do zadań dyrektora PCPR należało koordynowanie i nadzorowanie zabezpieczenia ludności ewakuowanej w niezbędne środki pierwszej potrzeby, współdziała z instytucjami i przedsiębiorstwami mogącymi udzielić pomocy socjalnej. Natomiast Naczelnik WOZiPS odpowiadał za koordynację przedsięwzięcia w zakresie opieki medycznej oraz psychologicznej ludności ewakuowanej oraz nadzorowanie rozwinięcia Punktów Pomocy Medycznej.

W PPZK uwzględniono rozwiązania dotyczące organizacji pomocy społecznej i pomocy psychologicznej. Integralną częścią planu były załączniki funkcjonalne „Organizacja pomocy psychologicznej” oraz „Organizacja pomocy społecznej”, w których określono zakres pomocy możliwej do udzielenia osobom poszkodowanym w następstwie sytuacji kryzysowych. Wskazano, że osoby dotknięte sytuacją kryzysową, w tym bezpośredni uczestnicy klęsk żywiołowych

³² Dokument, zgodnie z kartą aktualizacji był aktualizowany 04.08.2023 r., 29.12.2024 r., 10.04.2025 r.

i katastrof, ich rodziny oraz personel zaangażowany w działania ratownicze, powinny mieć zapewnioną pomoc psychologiczną bezpośrednio po zdarzeniu w formie interwencji kryzysowej, a w przypadku wystąpienia takiej potrzeby również w sposób kontynuowany, w ramach psychoterapii i rehabilitacji psychologicznej. W Planie określono również podstawowe cele tej pomocy, obejmujące m.in. przywrócenie osobom dotkniętym sytuacją kryzysową równowagi psychicznej i zdolności do samodzielnego radzenia sobie, zapobieganie przejściu reakcji kryzysowej w stan chronicznej niewydolności psychospołecznej oraz podtrzymanie zdolności personelu do wykonywania zadań ratowniczych i wspomagających.

W dokumencie tym wskazano podmiot właściwy do udzielania wsparcia psychologicznego w sytuacjach kryzysowych. Podstawową jednostką organizacyjną właściwą do udzielania takiej pomocy był PCPR.

W załączniku funkcjonalnym „Organizacja pomocy społecznej” jako podmiot realizujący zadania wskazano wyłącznie samorządy gminne. W tym zakresie Plan określał m.in. przykładowe formy pomocy rzeczowej dla osób poszkodowanych, możliwość udzielenia schronienia poprzez przyznanie tymczasowego miejsca noclegowego w noclegowniach, schroniskach, domach dla bezdomnych i innych miejscach do tego przeznaczonych, a także zapewnienia niezbędnego ubrania poprzez dostarczenie osobie potrzebującej bielizny, odzieży i obuwia odpowiednich do jej indywidualnych właściwości oraz pory roku. Przewidziano również możliwość udzielania pomocy doraźnej albo okresowej w postaci gorącego posiłku. W PPZK zapisano, że realizując zadania z zakresu pomocy społecznej gminy współpracują na zasadzie partnerstwa z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, Kościołem Katolickim i innymi kościołami, związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi.

Do 2023 r. obowiązywał PPZK z 2019 r. Po zatwierdzeniu PPZK w 2019 r. nie zachowano dwuletniego cyklu aktualizacji, tj. nie opracowano i nie zatwierdzono PPZK na 2021 r., co było niezgodne z art. 5 ust. 3 ustawy o zarządzaniu kryzysowym o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Powiatowy Plan Zarządzania Kryzysowego z 2023 r. został zatwierdzony przez Wojewodę Mazowieckiego 25 lipca 2023 r. Kolejny PPZK z 2025 r. został zatwierdzony przez Wojewodę 13 października 2025 r. tj. 2 lata i 80 dni po zatwierdzeniu PPZK 2023. Zgodnie z art. 5 ust. 3 ustawy o zarządzaniu kryzysowym, Plany podlegały systematycznej aktualizacji, a cykl planowania nie mógł być dłuższy niż dwa lata (od 29 maja 2026 r. – cykl aktualizacji wynosi trzy lata³³). Starosta wyjaśnił, że aktualny PPZK został zaktualizowany 80 dni po terminie w wyniku konieczności naniesienia poprawek wydawanych przez pracownika sprawdzającego Plan z ramienia Wojewody Mazowieckiego

Przy opracowaniu PPZK nie brali udziału przedstawiciele komórki organizacyjnej Starostwa właściwej w sprawach pomocy społecznej tj. WOZiPS oraz jednostek pomocy społecznej i pomocy rodzinie podległych powiatowi np. PCPR w zakresie ich dotyczącym. Wymienione komórki pomocy społecznej i pomocy rodzinie nie zostały uwzględnione w arkuszu uzgodnień i w części dotyczącej zadań w siatce bezpieczeństwa PPZK.

³³ Art. 6o ust. 1 ustawy o zmianie ustawy o zarządzaniu kryzysowym oraz niektórych innych ustaw z dnia 29 maja 2026 r. - Plany zarządzania kryzysowego podlegają aktualizacji w cyklu planowania nie dłuższym niż 3 lata.

(akta kontroli str. 6-16, 212-216, 190-21, 219-515, 699-714, 748-755, 689-698, 756-771, 774-808)

f) Do zadań starosty z zakresu planowania cywilnego należy wydawanie organom gminnym zaleceń do gminnego planu zarządzania kryzysowego oraz zatwierdzanie tych planów.

Starosta w dniu 14 marca 2024 r. wydał zalecenia dotyczące opracowania gminnych planów zarządzania kryzysowego. Zalecenia określały wymagania odnośnie struktury i zawartości planów oraz wskazywały zakres informacji, które powinny zostać uwzględnione w poszczególnych załącznikach funkcjonalnych. Po raz ostatni Starosta wydał zalecenia do gminnych planów zarządzania kryzysowego w dniu 23 kwietnia 2026 r. tj. 2 lata i 39 dni. od wydania poprzednich zaleceń z 14 marca 2024 r.

W celu realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej Starosta wydał zalecenia odnoszące się do załącznika funkcjonalnego dotyczącego organizacji ratownictwa, opieki medycznej, pomocy społecznej oraz pomocy psychologicznej. Wskazano, że załącznik ten powinien zawierać ogólne zasady organizacji pomocy społecznej i pomocy psychologicznej, wraz ze wskazaniem podmiotów uczestniczących w realizacji tych zadań oraz zasad i możliwości ich realizacji. Zalecono, aby przy opracowywaniu załącznika nawiązać współpracę z właściwymi podmiotami w zakresie pomocy społecznej i psychologicznej, w celu wykorzystania i opisanie istniejących rozwiązań, dostosowania ich do działania w sytuacjach kryzysowych oraz włączenia do współpracy pracowników innych podmiotów.

Na 30 marca 2026 r. wszystkie gminy powiatu wołomińskiego posiadały zatwierdzone gminne plany zarządzania kryzysowego poza gminami Ząbki i Poświętne. Zgodnie z wyjaśnieniami wicestarosty, w gminie Poświętne pracownik odpowiedzialny za opracowanie planu zatrudniony na ¼ etatu, informował o postępach w opracowaniu i aktualizacji planu, jednakże finalnie nie został przekazany w całości do uzgodnień i zatwierdzenia przez Starostę. Wskazała również, że na stanowisku odpowiedzialnym za opracowanie planu zarządzania kryzysowego w Urzędzie Gminy Poświętne w międzyczasie nastąpiła rotacja pracownika, co wpłynęło na proces uzgodnień.

(akta kontroli str. 584-589, 617-662, 689-698, 716-747, 756-771)

g) Do zadań Starosty należało organizowanie i prowadzenie szkoleń, ćwiczeń i treningów z zakresu zarządzania kryzysowego oraz ochrony ludności i obrony cywilnej. W latach 2022–2025 Starosta zorganizował 20 szkoleń z zakresu zarządzania kryzysowego. Stanowiły one element przygotowania administracji powiatowej do realizacji zadań związanych z reagowaniem na sytuacje kryzysowe oraz doskonaleniem współpracy pomiędzy podmiotami uczestniczącymi w systemie zarządzania kryzysowego. Pracownicy powiatu związani z pomocą społeczną wzięli udział w trzech szkoleniach³⁴. Dodatkowo, Starosta wyjaśnił, że „Pracownicy PCPR corocznie uczestniczą w ćwiczeniach wodnych w Wolicy nad Zegrzem w okresie czerwiec/lipiec, jednak z uwagi na charakter terenowy ćwiczeń, nie podpisywano list obecności. Treningi Systemu Wczesnego Ostrzegania/ Systemu/Wykrywania i Alarmowania (SWO/SWA) ze wszystkimi gminami prowadzone są od 2025 roku jednak nie sporządzane są listy obecności z uwagi na charakter treningów, operatorzy syren w czasie treningów znajdują się w siedzibach własnych urzędów”.

³⁴ Dyrektor PCPR w Wołominie, brał udział w szkoleniu z zakresu ochrony ludności i obrony cywilnej w dniach 23-24.06.2025 r. Trzy osoby z WOZiPS wzięły udział w szkoleniu z pierwszej pomocy przedmedycznej w dniach 1-3.06.2022 r. Dwie osoby z WOZiPS wzięły udział w szkoleniu z zakresu ochrony ludności i obrony cywilnej w dniach 12-13.11.2025 r.

W żadnym z organizowanych w badanym okresie szkoleń nie brali udziału przedstawiciele jednostek pomocy społecznej podległych powiatowi, do czego odniesiono się w rozdziale *Uwagi i wnioski*.

(akta kontroli str. 584-616, 689-698)

h) Do zadań Starosty należy m.in. opracowanie wkładu do wojewódzkiego planu ewakuacji w zakresie obszaru powiatu. Starosta przygotował ww. wkład. W pięciu placówkach pomocy społecznej i pomocy rodzinie³⁵ podległych powiatowi były opracowane plany ewakuacyjne³⁶. Jeden z nich³⁷ posiadał oprócz ww. planów również procedurę postępowania w sytuacji zagrożenia atakiem bombowym i w przypadku wystąpienia lub bezpośredniego zagrożenia wystąpieniem wojny lub zagrożenia militarnego, klęski żywiołowej oraz innych sytuacji kryzysowych. Starosta posiadał wiedzę na temat stanu zabezpieczeń w tych placówkach opartą na przedłożonych informacjach o stanie kontroli zarządczej. Wskazał natomiast, że obowiązek przygotowania szczegółowych instrukcji ewakuacyjnych leży w gestii zarządców poszczególnych obiektów, a podczas wystąpienia zdarzenia o znamionach sytuacji kryzysowej we wszystkich placówkach stosowane są standardowe procedury operacyjne, analogiczne jak przy budynkach mieszkalnych. W zależności od stopnia zniszczenia obiektów oraz decyzji dowodzącego akcją Państwowej Straży Pożarnej i Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego, podejmowane są dalsze kroki, w tym ewentualne wskazanie lokali zastępczych dla ewakuowanych osób. Starostwo nie wydawało wymienionym jednostkom zaleceń dotyczących ewakuacji lub działań związanych z sytuacjami kryzysowymi. Jednostki i placówki pomocy społecznej i pomocy rodzinie z terenu powiatu zostały uwzględnione we wkładzie do wojewódzkiego planu ewakuacji.

(akta kontroli str. 6-16, 43-51, 169-189)

i) Zadania ochrony ludności i obrony cywilnej polegają m.in. na podejmowaniu działań ukierunkowanych na zapewnienie ciągłości działania organów administracji publicznej. Starosta opracował procedury zapewniające ciągłość funkcjonowania urzędu na wypadek sytuacji kryzysowych. Sporządzono plan organizacji pracy na stanowisku kierowania Starosty Wołomińskiego wraz z organizacją zapasowego miejsca pracy Starostwa, plan technicznego przystosowania oraz przemieszczenia urzędu na stanowisko kierowania w zapasowym miejscu pracy w warunkach zewnętrznego zagrożenia bezpieczeństwa państwa i w czasie wojny lub w przypadku wystąpienia szczególnych zagrożeń uniemożliwiających kontynuowanie działalności w dotychczasowym miejscu pracy oraz instrukcję organizacji pracy na stanowisku kierowania Starosty Wołomińskiego wraz z organizacją zapasowego miejsca pracy. Starosta zapewniał możliwość komunikacji między służbami związanymi z bezpieczeństwem m.in. za pomocą telefonów, sieci radiowej, montażu anten, radiostacji, Starlinków, agregatów prądotwórczych, urządzeń podtrzymujące energię elektryczną. W regulaminie organizacyjnym Starostwa została uwzględniona zastępowalność na stanowiskach kierowniczych.

(akta kontroli str. 689-698, 756-771, 835-843)

³⁵ Dom Pomocy Społecznej w Radzyminie, Dom Pomocy Społecznej w Zielonce, Powiatowego Centrum Opiekuńczo-Mieszkalnego, Powiatowego Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Zielonce, Powiatowy Środowiskowy Dom Samopomocy w Kobylce.

³⁶ Informacje pozyskane w trybie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit. f.

³⁷ Dom Pomocy Społecznej w Zielonce.

Starosta nie opracował procedur, w których przewidziano zapewnienie ciągłości funkcjonowania jednostek pomocy społecznej w sytuacjach kryzysowych. W PPZK ww. jednostki nie zostały uwzględnione. Nie przeprowadzał również testów ciągłości z uwzględnieniem tych jednostek, co wskazano w rozdziale *Uwagi i wnioski*.

(akta kontroli str. 689-698, 809-822)

j) W okresie objętym kontrolą w Starostwie funkcjonował system monitorowania zagrożeń, ostrzegania i alarmowania oraz zasady informowania ludności o zagrożeniach i sposobach postępowania na wypadek zagrożeń. Zasady informowania ludności w wypadku wystąpienia sytuacji kryzysowych zostały opisane w załączniku funkcjonalnym nr 16 do PPZK³⁸. Zakładały one informowanie ludności za pomocą stałych i ruchomych urządzeń nagłaśniających, lokalnych środków masowego przekazu, w tym radia, telewizji i prasy, a także oficjalnych stron internetowych i mediów społecznościowych powiatu. Przewidziano również wykorzystanie tablic informacyjnych oraz systemów teleinformatycznych, takich jak SMS i telegazeta.

Starosta prowadził na terenie powiatu kampanię informacyjną dla ludności dotyczącą możliwych zagrożeń oraz zasad zachowania w sytuacjach kryzysowych działając w oparciu o przepisy prawa dotyczące ochrony ludności oraz zarządzania kryzysowego³⁹. Na stronie internetowej powiatu udostępnione były informacje na temat zarządzania kryzysowego, ochrony ludności i obrony cywilnej oraz obronności, a także poradniki i numery alarmowe służb inspekcji oraz urzędów. Prowadzone w latach 2022–2025 kampanie miały na celu podniesienie odporności społecznej mieszkańców, ze szczególnym uwzględnieniem grup wrażliwych, w tym dzieci, młodzieży szkolnej oraz seniorów. Działania te realizowane były poprzez łączenie form tradycyjnych (dystrybucje ulotek w terenie) oraz narzędzi cyfrowych (kampanie online w sieci, media społecznościowe, systemy ostrzegania). Starosta informował także o możliwościach uzyskania pomocy społecznej i pomocy psychologicznej, opracowywał i udostępniał (od 2021 r.) na stronie powiatu oraz przekazywał do gmin „Informator o jednostkach nieodpłatnego poradnictwa dostępnego dla mieszkańców powiatu wołomińskiego”. Informator zawierał ofertę dostępnych form wsparcia na terenie powiatu, a także wykaz krajowych infolinii tematycznych i innych porad świadczonych za pośrednictwem komunikacji elektronicznej.

Starosta realizował zadania polegające na informowaniu obywateli o potencjalnych i aktualnych zagrożeniach mających wpływ na ich bezpieczeństwo. W kontrolowanym okresie Starosta udostępniał informacje w formach, która pozwalała na dotarcie do jak największej liczby mieszkańców. Ich treść uwzględniała podstawowe informacje, o możliwych zagrożeniach,

³⁸ Zasady informowania ludności o zagrożeniach i sposobach postępowania na wypadek zagrożeń.

³⁹ - Od 2020 r.: Instrukcja pierwszej pomocy przedmedycznej - ulotka informacyjna dedykowana mieszkańcom powiatu wołomińskiego w związku z udzielaniem pierwszej pomocy przedmedycznej, sygnałami alarmowymi, sposoby postępowania podczas klęsk żywiołowych, nakład 5.000 szt.

- 2022 i 2023 r.: Ukrycia-schrony - ulotka informacyjna dedykowana mieszkańcom powiatu wołomińskiego w związku z zagrożeniem bezpieczeństwa państwa i wojny na Ukrainie, ochrona ludności i obrona cywilna, nakład 8.000 szt.

- 2025 r.: Akademia przyszłości – komiks tematyczny z zakresu bezpieczeństwa (przejście nawałnicy przez powiat wołomiński (zasady postępowania), poruszona została pierwsza pomoc przedmedyczna, RSO- Regionalny System Ostrzeżeń, skąd czerpać wiedzę w mediach społecznościowych, co oznaczają syreny alarmowe, uwaga na dezinformację w mediach. Nakład komiksu 4000 szt., kampania w szkołach średnich powiatu wołomińskiego.

instrukcje postępowania na wypadek sytuacji kryzysowej lub wojny oraz informacje o możliwości, zakresie i formach uzyskania pomocy społecznej oraz pomocy psychologicznej.

(akta kontroli str. 333-335, 419-420, 499-501, 756-773, 844-912)

k) W latach 2022-2025 nie prowadzono ewidencji podmiotów i zasobów ochrony ludności na obszarze powiatu. Starosta wyjaśnił że nie prowadził ewidencji w związku z brakiem wytycznych wojewody w tym zakresie oraz stosownych rozporządzeń. W 2026 r. rozpoczęto prowadzenie ewidencji podmiotów i zasobów ochrony ludności.

(akta kontroli str. 669-676, 823-834)

l) W latach 2022-2025 Starosta nie współpracował z organizacjami pozarządowymi na etapie przygotowania do realizacji działań pomocy społecznej w sytuacjach kryzysowych.

Według wyjaśnień Starosty, korzyści ze współpracy z organizacjami pozarządowymi w celu realizacji działań pomocy społecznej będą uzależnione od skali zagrożenia i jego skutków. Jeżeli sytuacja kryzysowa przerosłaby możliwości powiatu tj. oparciu się tylko na instytucjach i urzędach do tego powołanych, to współpraca z organizacjami pozarządowymi byłaby istotnym wsparciem. Dodatkowo Starosta poinformował, że w przypadku wystąpienia potrzeby współpracy z organizacjami pozarządowymi dla realizacji działań pomocy społecznej w sytuacjach kryzysowych powiat wołomiński jest do tego przygotowany i na bieżąco prowadzi bazę danych organizacji pozarządowych działających na terenie powiatu wołomińskiego.

Najwyższa Izba Kontroli zwraca uwagę, że wcześniejsza analiza potencjału organizacji pozarządowych oraz, w konsekwencji nawiązanie, z nimi sformalizowanej współpracy może stanowić znaczące wsparcie w realizacji zadań pomocy społecznej w sytuacjach kryzysowych, o czym w rozdziale *Uwagi i wnioski*.

(akta kontroli str. 584-589, 756-773)

1.2. Finansowanie zadań z zakresu zarządzania kryzysowego

Opis stanu faktycznego

a) W powiecie wołomińskim na zadania z zakresu bezpieczeństwa publicznego i ochrony przeciwpożarowej (dział 754), w ramach przyznanych limitów wydatkowano następujące kwoty (w nawiasach oddano wykonanie planu po zmianach): w roku 2022 – 18 035,6 tys. zł (97,2%), w 2023 r. – 20 818,3 tys. zł (98,5%), w 2024 r. – 19 676,6 tys. zł (98,2%), w 2025 r. – 20 032,5 tys. zł (98,9%). W latach 2022-2025 ww. wydatki wzrosły o 1 996, 9 tys. zł, tj. o 11,07%.

Na zadania z zakresu pomocy społecznej (dział 852) w ramach przyznanych limitów wydatkowano następujące kwoty (w nawiasach oddano wykonanie planu po zmianach): w roku 2022 – 19 655,6 zł, (96,5%), w 2023 r. – 26 105,1 tys. zł (95,7%), w 2024 r. – 29 953,2 tys. zł (97,4%), w 2025 r. – 37 733,2 tys. zł (96,9%). W latach 2022-2025 ww. wydatki wzrosły o 18 077,6 tys. zł, tj. o 92,02%.

(akta kontroli str. 17-21)

b) Zgodnie z art. 26 ust. 4 ustawy o zarządzaniu kryzysowym w budżecie jednostki samorządu terytorialnego tworzy się rezerwę celową na realizację zadań własnych z zakresu zarządzania

kryzysowego w wysokości nie mniejszej niż 0,5% wydatków budżetu jednostki samorządu terytorialnego, pomniejszonych o wydatki inwestycyjne, wydatki na wynagrodzenia i pochodne oraz wydatki na obsługę długu. W każdym objętym badaniem roku w budżecie powiatu rezerwa celowa na realizację zadań własnych z zakresu zarządzania kryzysowego była tworzona prawidłowo. W 2022 r. rozdysponowano 100 tys. zł z rezerwy celowej utworzonej na zarządzanie kryzysowe. Kwotę tę wydatkowano w związku z kryzysem uchodźczym będącym następstwem ataku Rosji na Ukrainę. W latach 2023-2025 rezerwa celowa nie została rozwiązana.

(akta kontroli str. 17-21)

c) Na podstawie decyzji Wojewody Mazowieckiego z 31 marca 2022 r. zadaniem powiatu wołomińskiego było zapewnienie pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terenie tego kraju. Polegało ono m.in. na zapewnieniu zakwaterowania, całodziennego wyżywienia zbiorowego transportu, przejazdów środkami transportu publicznego oraz specjalistycznego transportu przeznaczanego dla osób z niepełnosprawnością, środków czystości i higieny osobistej. Powiat wydatkował na ww. zadanie 390,4 tys. zł. Uzyskał także w formie dotacji celowej z budżetu Wojewody środki na usuwanie szkód spowodowanych sytuacjami kryzysowymi oraz na pomoc osobom poszkodowanym w wysokości 152,6 tys. zł, w tym w roku 2024 – 131 tys. zł, w roku 2025 – 21,6 tys. zł, na zadania zlecone realizowane przez Komendę Powiatową Państwowej Straży Pożarnej w Wołominie. Środki otrzymane od Wojewody w formie dotacji celowych nie były przekazywane innym jednostkom samorządu terytorialnego.

(akta kontroli str. 17-21,159-163)

Stwierdzone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Powiatowy Plan Zarządzania Kryzysowego nie został uzgodniony z dyrektorem PCPR, co było niezgodne z art. 5 ust. 5 ustawy o zarządzaniu kryzysowym, ponieważ PCPR miało w Planie określone zadanie polegające na udzielaniu pomocy psychologicznej.
Na podstawie ww. przepisu plany zarządzania kryzysowego uzgadnia się z kierownikami jednostek organizacyjnych (w tym przypadku dyrektor PCPR), w zakresie ich dotyczącym, planowanych do wykorzystania przy realizacji przedsięwzięć określonych w planie. Starosta wyjaśnił, że przy opracowaniu PPZK na 2025 r. „współpracowano z podmiotami, które są służbami wiodącymi przy zdarzeniach, wykaz przedstawia karta uzgodnień w Powiatowym Planie Zarządzania Kryzysowego. Współpracowano bezpośrednio z podmiotami w zakresie pomocy społecznej i psychologicznej (PCPR) w celu wykorzystania i opisanie istniejących rozwiązań podczas opracowywania procedury współpracy i dysponowania na bazie której współpracujemy z psychologami od 2012 roku. Procedura współpracy jest na bieżąco analizowana przez dwie strony i każdy problem jest rozwiązywany na bieżąco. Starosta przy opracowywaniu Planu Zarządzania Kryzysowego zobowiązany jest do przestrzegania wytycznych i zaleceń Wojewody Mazowieckiego”.
NIK zauważa, że w arkuszu uzgodnień nie wykazano PCPR jako podmiotu uzgadniającego, gdy art. 5 ust. 5 ustawy o zarządzaniu kryzysowym stanowi wprost, że Plan powinien być uzgodniony z podmiotami przewidzianymi do realizacji zadań w sytuacjach kryzysowych. Takim podmiotem był PCPR przewidziany do koordynowania zadań związanych z udzielaniem pomocy osobom poszkodowanym oraz współudziału w udzielaniu pomocy psychologicznej.

Brak uzgodnień Planu z PCPR skutkowało tym, że komórki i jednostki pomocy społecznej nie mogły odnieść się do zadań, które im zostały przypisane oraz nie było możliwości zweryfikowania przez PCPR całości dokumentu ze szczególnym uwzględnieniem jego zadań.

(akta kontroli str. 190-211, 268-351, 536-539, 689-698, 773-808)

2. W latach 2019 - 2023 r. Powiatowy Plan Zarządzania Kryzysowego nie został zaktualizowany, co było niezgodne z art. 5 ust. 3 ustawy o zarządzaniu kryzysowym.

W dniu 9 maja 2019 r. Wojewoda zatwierdził Plan powiatu wołomińskiego. Zgodnie z dwuletnim cyklem planowania przewidzianym w ww. ustawie termin kolejnej aktualizacji Planu przypadał na 2021 r. Kolejny Plan został zatwierdzony dopiero 25 lipca w 2023 r. Brak aktualizacji w 2021 r. Starosta wyjaśnił tym, że sytuacja dotycząca procesu planistycznego w 2021 roku wynikała z nadzwyczajnych uwarunkowań formalno-prawnych oraz organizacyjnych: 1) Początek 2021 roku był okresem trwania stanu epidemii wywołanego zakażeniami wirusem SARS-CoV-2. Działania Starostwa Powiatowego w Wołominie oraz Powiatowego Zespołu Zarządzania Kryzysowego skupione były bezpośrednio na realizowaniu priorytetowych zadań związanych z ochroną zdrowia i życia mieszkańców, koordynacją funkcjonowania placówek medycznych oraz zabezpieczaniem ciągłości działania administracji publicznej w warunkach obostrzeń sanitarnych. 2) Zgodnie z art. 5 ust. 3 i 4 ustawy o zarządzaniu kryzysowym, cykl planowania oraz opracowanie nowej edycji planu następuje na podstawie zaleceń organu wyższego stopnia. Pismo Wojewody Mazowieckiego z dnia 19 marca 2021 r. miało charakter ogólnego przypomnienia o obowiązkach planistycznych, jednak nie zostało poparte nowymi, wiążącymi zaleceniami ramowymi i metodologicznymi Wojewody do sporządzenia nowej edycji PPZK. Brak wydania nowych zaleceń uniemożliwił formalne uruchomienie procedury tworzenia nowej wersji dokumentu od podstaw i przedłożenia jej do zatwierdzenia. 3) W zaistniałej sytuacji zastosowano powszechną w administracji publicznej oraz systemie zarządzania kryzysowego zasadę Ciągłości Obowiązywania Dokumentu Operacyjnego – do czasu zatwierdzenia nowego planu pełną moc prawną i wykonawczą zachowuje ostatni formalnie zatwierdzony plan (w tym przypadku PPZK z 2019 r.). NIK nie podziela powyższych wyjaśnień, gdyż pojawienie się wskazanych zagrożeń powinno być impulsem do zaktualizowania Planu. Skutkiem niezaktualizowania PPZK było ryzyko, że dokument ten nie odzwierciedlał aktualnych zagrożeń, posiadanych sił i środków oraz obowiązujących procedur reagowania co mogło ograniczyć skuteczność przygotowania powiatu do właściwego działania w sytuacjach kryzysowych. W związku z usunięciem nieprawidłowości NIK odstępuje od sformułowania wniosku pokontrolnego.

(akta kontroli str. 190-211, 268-515, 699-714, 748-755, 689-698)

3. Zarządzenie nr 89/2008 Starosty Wołomińskiego z dnia 15 lipca 2008 r. w sprawie powołania Powiatowego Zespołu Zarządzania Kryzysowego nie było aktualizowane do 27 sierpnia 2026 r., a dane w nim zawarte zdezaktualizowały się w 2018 r., co było działaniem nierzetelnym. Dokument zawierał nieaktualne zapisy, tj. wskazywał jako członków Zespołu: Komendanta Wojskowej Komendy Uzupełnień (WKU) czy Kierownika Inspektoratu Wojewódzkiego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych (WZMIUW). Należy zaznaczyć, że od 2022 r. w miejsce WKU powołano WCR (Wojskowe Centrum Rekrutacji), a w miejsce WZMIUW powołano Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie od 2018 r. Starosta wyjaśnił, że brak wcześniejszej aktualizacji wynikał z przeoczenia i obciążenia innymi pilnymi zadaniami do realizacji.

Niedokonywanie bieżącej aktualizacji zarządzenia mogło skutkować sporami kompetencyjnymi w przypadku wystąpienia sytuacji kryzysowych. Należy zaznaczyć, że dokument ten został zaktualizowany dopiero w trakcie kontroli NIK⁴⁰. W związku z usunięciem nieprawidłowości NIK odstępuje od sformułowania wniosku pokontrolnego.

(akta kontroli str. 516-535, 698, 772-773, 756-766)

Ocena częściowa

W ocenie NIK działania Starosty nie zapewniły wystarczającego udziału jednostek pomocy społecznej i pomocy rodzinie w systemie zarządzania kryzysowego. W strukturach związanych z zarządzaniem kryzysowym nie zapewniono stałej reprezentacji pracowników tych obszarów, a ich przedstawiciele nie uczestniczyli w opracowaniu PPZK ani szkoleniach z zakresu zarządzania kryzysowego realizowanymi przez Starostę. Nie przeprowadzono analizy zdolności systemu pomocy społecznej do realizacji zadań w sytuacjach kryzysowych oraz testowego sprawdzenia ciągłości funkcjonowania jednostek pomocy społecznej i pomocy rodzinie. Starosta nie nawiązał współpracy z organizacjami pozarządowymi mogącymi wspierać realizację zadań w sytuacjach kryzysowych.

Starosta podjął działania służące przygotowaniu powiatu do reagowania na sytuacje kryzysowe, m.in. opracował PPZK, w którym określono podstawowe zasady organizacji pomocy społecznej i psychologicznej, wydawał zalecenia do gminnych planów zarządzania kryzysowego, organizował szkolenia oraz był w posiadaniu informacji o stanie zabezpieczeń podległych jednostek.

W powiecie rezerwa celowa na zadania z zakresu bezpieczeństwa i zarządzania kryzysowego była planowana w wysokości zgodnej z art. 26 ust. 4 ustawy o zarządzaniu kryzysowym.

2.1. Działania powiatu w czasie sytuacji kryzysowych i pomoc osobom poszkodowanym.

Opis stanu faktycznego

a) W latach 2022-2025 doszło do dwóch zdarzeń skutkujących powstaniem sytuacji kryzysowej na terenie powiatu. Pierwszą z nich był stan alarmu powodziowego ogłoszony na terenie gmin Dąbrówka i Radzymin w 2024 r., drugą pożar bloku mieszkalnego w Ząbkach w 2025 r. (dalej pożar). W związku z ww. sytuacjami kryzysowymi powiat nie udzielał pomocy finansowej ani rzeczowej osobom fizycznym. Do Starostwa nie zgłaszały się osoby potrzebujące pomocy finansowej, gminy również o nią nie wnioskowały.

(akta kontroli str. 6-16,24-28)

b) Do zadań starosty w sprawach zarządzania kryzysowego należy m.in. kierowanie monitorowaniem, planowaniem, reagowaniem i usuwaniem skutków zagrożeń na terenie powiatu. Starosta w związku ze stanem alarmu powodziowego zwołał trzy posiedzenia PZZK⁴¹. W posiedzeniach zespołu brali udział m.in. Starosta Wołomiński, rzecznik prasowy,

⁴⁰ Zarządzenie nr 120.238.2026 Starosty Wołomińskiego z dnia 27 sierpnia 2026 r. w sprawie powołania Powiatowego Zespołu Zarządzania Kryzysowego.

⁴¹ W dniach 26 stycznia, 5 i 26 lutego 2024 r.

przedstawiciele Państwowej Straży Pożarnej w Wołominie, Komendy Powiatowej Policji w Wołominie, WZK, gmin Dąbrówka i Radzymin. Na zwołanych zespołach, przedstawiciele ww. gmin informowali o wystarczającym zapleczu logistycznym w gminnych magazynach przeciwpowodziowych, służby informowały o gotowości oraz posiadanych siłach i środkach. Starosta 10 stycznia 2024 r. wydał zarządzenie w sprawie ogłoszenia stanu pogotowia przeciwpowodziowego dla gmin Dąbrówka i Radzymin⁴², natomiast 26 stycznia 2024 r. w sprawie ogłoszenia stanu alarmu powodziowego⁴³. Zarządził w nich prowadzenie całodobowych dyżurów PZZK z monitorowaniem sytuacji na rzekach Bug i Rządzy. Wskazano w nich również, że na obszarze gmin Dąbrówka i Radzymin należy: prowadzić całodobowy dyżur w gminnych zespołach zarządzania kryzysowego, realizować zadania ujęte w dokumentacji przeciwpowodziowej, utrzymywać siły i środki w gotowości do użycia i wprowadzić do akcji w razie potrzeby, przygotować ludność i inwentarz do ewentualnej ewakuacji, śledzić poziom wody na Bugu i kanałach dopływowych, monitorować stan wałów przeciwpowodziowych i urządzeń hydrotechnicznych Bugu i Rządzy. Jak wyjaśnił Naczelnik Wydziału Zarządzania Kryzysowego, powiat posiadał zmagazynowany asortyment przeciwpowodziowy, który mógł być wykorzystany w przypadku, gdyby któraś z gmin nie posiadała wystarczającej ilości worków, piasku, czy sprzętu. Nie został on wykorzystany, ponieważ gminy nie zgłosiły takiego zapotrzebowania. Wyjaśnił również, że pracownicy urzędów na poziomie powiatu i gminy w sytuacji podtopień, czy powodzi zapewnili dodatkowe obsady w celu właściwego obiegu informacji oraz zapewnienia punktu kontaktowego dla mieszkańców z zagrożonych miejscowości. Nie doszło do ewakuacji ludności zamieszkałych na terenach zalewowych.

(akta kontroli str. 89-155)

W związku z pożarem zostały zwołane dwa posiedzenia PZZK⁴⁴, w których brali udział m.in. Wojewoda Mazowiecki, Starosta Wołomiński, powiatowy inspektor nadzoru budowlanego, psychologowie oraz przedstawiciele Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Wołominie, wydziału zarządzania kryzysowego Powiatu i MUW, gminy Ząbki, powiatowej stacji sanitarno-epidemiologicznej, zarząd powiatu. Starosta na bieżąco otrzymywał informacje telefonicznie lub poprzez wiadomości SMS od Dyżurnego PCZK na temat aktualnej sytuacji. Służbą wiodącą był Komendant Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej. Z uwagi na skalę sytuacji Starosta, Wojewoda, osoby odpowiedzialne z ramienia Urzędu Miasta Ząbki, jak i służby wiodące były na miejscu prowadzonych działań gaśniczo-ratowniczych. Podczas akcji gaśniczej mieszkańcy byli instruowani/ostrzegani za pomocą systemu wczesnego ostrzegania (syreny alarmowe), którym przekazywano komunikaty głosowe o konieczności zamknięcia okien, zachowania szczególnej ostrożności. Wykorzystany został także system Alert RCB, za pośrednictwem którego zostały wysłane wiadomości SMS do mieszkańców z tekstem opracowanym przez Wojewodę i RCB. Gmina Ząbki uruchomiła punkt pomocowy w pobliskiej szkole podstawowej, w którym – realizując zadania ustawowe – także pracowali pracownicy PCPR. Objęli oni pomocą psychiczną mieszkańców spalonego bloku, pracowali w trybie ciągłym, interwencyjnym - po 13-16 godzin dziennie. Przebieg zdarzeń był na bieżąco dokumentowany

⁴² Zarządzenie 4/PZZK/2024 z 10 stycznia 2024 r.

⁴³ Zarządzenie 19/PZZK/2024 z 26 stycznia 2024 r.

⁴⁴ W dniach 4 i 7 lipca 2026 r.

przez Naczelnika WZK w meldunku sytuacyjnym. Działania podejmowane przez Starostę były zgodne z założeniami ujętymi w PPZK.

Dodatkowo 14 lipca 2025 r. została zwołana nadzwyczajna Sesja Rady Powiatu Wołomińskiego, która dotyczyła przedstawienia informacji przez powiatowe służby, inspekcje i straże w zakresie działań po pożarze. Rozpatrzono również projekt uchwały Rady Powiatu Wołomińskiego w sprawie udzielenia pomocy finansowej dla Miasta Ząbki.

(akta kontroli str. 89-155)

c) W odniesieniu do sytuacji powodziowej, Starosta wydał zarządzenie o stanie pogotowia przeciwpowodziowego (stan ostrzegawczy)⁴⁵, a następnie o stanie alarmu przeciwpowodziowego (stan alarmowy)⁴⁶, zarządzenia zostały opublikowane na stronie internetowej Starostwa. Starostwo nie udostępniło na swojej stronie internetowej/mediach społecznościowych informacji o pomocy dla osób poszkodowanych. Jak poinformował Starosta wołomiński nie zrobił tego z uwagi na minimalny stopień zagrożenia oraz brak potrzeby przeprowadzenia ewakuacji. W odniesieniu do pożaru, podczas akcji gaśniczej mieszkańcy byli instruowani/ostrzegani za pomocą systemu wczesnego ostrzegania (syreny alarmowe), którym przekazywano komunikaty głosowe o konieczności zamknięcia okien, zachowania szczególnej ostrożności. Wykorzystany został także system Alert RCB za pośrednictwem którego zostały wysłane wiadomości SMS do mieszkańców o treści: Uwaga! Pożar bloku mieszkalnego w Ząbkach przy ul. Powstańców. Nie zbliżaj się do miejsca pożaru. Zostań w domu i zamknij okna. Zachowaj ostrożność. Mieszkańcy nie byli natomiast informowani przez Starostę za pomocą strony internetowej/mediów społecznościowych o możliwości uzyskania pomocy w związku z pożarem. Jak poinformował Starosta był w posiadaniu informacji, że gmina Ząbki informowała mieszkańców na miejscu, gdzie mogą udać się do miejsca schronienia oraz publikowała informacje o zdarzeniu na swojej stronie internetowej. Starosta nie przekazywał również bezpośrednich informacji w związku z możliwością udzielenia bezpłatnej pomocy prawnej dla pogorzalców. Informacje o możliwości udzielenia bezpłatnej pomocy prawnej były natomiast publikowane ogólnie, na stronie samorząd.gov oraz przez gminę Ząbki, do czego odniesiono się w rozdziale *Uwagi i wnioski*.

(akta kontroli str. 89-155)

d) W działaniach związanych ze stanem alarmowym jednostki pomocy społecznej i pomocy rodzinie nie brały udziału, w związku z tym, że nieruchomości, które były szczególnie narażone na zalania w przypadku wystąpienia rzeki Bug z koryta, były ogródki i działki letniskowe, nie domy mieszkalne. W czasie pożaru pomocy psychologicznej udzielono ponad 100 osobom, bezpośrednio na miejscu zdarzenia, w dniach kiedy mieszkańcy mieli wejść do swoich domów oraz później w poradni PCPR. W badanych sytuacjach kryzysowych z ramienia powiatu nie brały udziału organizacje pozarządowe, charytatywne i humanitarne działające w sferze społecznej.

(akta kontroli str. 89-155)

e) Starosta nie pozyskiwał środków finansowych oraz pomocy rzeczowej na usuwanie skutków pożaru i powodzi ani na udzielanie pomocy poszkodowanym. Podczas w/w zdarzeń nie uległa zniszczeniu infrastruktura stanowiąca mienie powiatu. Ponadto ani gminy dotknięte tymi zdarzeniami ani osoby fizycznie nie zwracały się do Starosty o pozyskanie środków finansowych.

⁴⁵ Zarządzenie 4/PPZK/2024 z 10 stycznia 2024 r.

⁴⁶ Zarządzenie 19/PPZK/2024 z 26 stycznia 2024 r.

Zgodnie z art. 220 ust. 1 ustawy o finansach publicznych z budżetu jednostki samorządu terytorialnego może być udzielona innym jednostkom samorządu terytorialnego pomoc finansowa w formie dotacji celowej lub pomoc rzeczowa. M.in. na tej podstawie z inicjatywy Starosty z budżetu powiatu przeznaczono 300,0 tys. zł⁴⁷ na pomoc dla osób poszkodowanych w pożarze. Na podstawie dwóch uchwał rady powiatu podjęto decyzje o przekazaniu kwoty 300 tys. zł. dla Miasta Ząbki na pomoc dla pogorzelców⁴⁸. Zostały zawarte dwie umowy pomiędzy powiatem wołomińskim a miastem Ząbki⁴⁹ na udzielenie dotacji celowej z przeznaczeniem na realizację zadań własnych z zakresu pomocy społecznej - pomoc dla poszkodowanych w wyniku pożaru w dniu 3 lipca 2025 r. Dotacje zostały w całości wykorzystane na zasiłki celowe na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego. Zostały one terminowo rozliczone, wykorzystane w całości i wydatkowane zgodnie z przeznaczeniem.

(akta kontroli str. 29-36, 53-89, 156-160)

Stwierdzone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Starosta podjął działania zgodne z PPZK w zakresie monitorowania, planowania, reagowania w związku z wystąpieniem stanu alarmowego i pożaru bloku mieszkalnego w Ząbkach. Starosta monitorował na bieżąco sytuację i zwoływał PZZK. Psychologowie z PCPR objęli pomocą pogorzelców z bloku mieszkalnego w Ząbkach, zgodnie z zadaniami wskazanymi w PPZK. Z inicjatywy Starosty udzielono dotacji w wysokości 300 tys. zł dla Miasta Ząbki. W odniesieniu do pożaru Starosta wiedział, że informacje o zdarzeniu i ewentualnej pomocy były przekazywane przez gminę, natomiast sam nie publikował komunikatów na ten temat na stronie internetowej Starostwa.

IV. Uwagi i wnioski

Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące uwagi:

Uwagi

1. NIK dostrzega potrzebę uwzględniania w szkoleniach związanych z zarządzaniem kryzysowym przedstawicieli jednostek pomocy społecznej podległych powiatowi. Brak ich udziału niesie za sobą ryzyko posiadania niewystarczających kompetencji kadry zatrudnionej w tych jednostkach w razie wystąpienia sytuacji kryzysowej oraz ryzyko niezachowania ciągłości ich działania.

⁴⁷ Realizowane z działu 852- pomoc społeczna.

⁴⁸ Uchwała rady powiatu wołomińskiego nr XVII-167/2025 z 14 lipca 2025 r. i nr XVIII-176/2025 z 28 sierpnia 2025 r.

⁴⁹ 12 sierpnia 2025 r., 11 września 2025 r.

2. NIK zwraca uwagę na potrzebę uwzględnienia w planowanych testach ciągłości działania jednostek pomocy społecznej podległych powiatowi. Umożliwi to Staroście pełniejszy nadzór nad tymi jednostkami i pozwoli na zidentyfikowanie ewentualnych ryzyk nieprawidłowego przygotowania jednostek do działań w sytuacjach kryzysowych.
3. NIK zwraca uwagę na brak współpracy Starosty z organizacjami pozarządowymi działającymi w sferze społecznej na etapie przygotowania do realizacji zadań pomocy społecznej w sytuacjach kryzysowych. Zdaniem NIK, nawiązanie takiej współpracy powinno wesprzeć identyfikację zagrożeń, jak również skuteczność działań w przypadku wystąpienia sytuacji kryzysowych.
4. NIK zwraca uwagę na potrzebę informowania w dostępnych kanałach informacyjnych Starostwa o wystąpieniu sytuacji kryzysowej oraz udzielenia informacji o miejscach/sposobach uzyskania pomocy dla osób poszkodowanych.
5. NIK zwraca uwagę na potrzebę udokumentowanego zdefiniowania celów dotyczących zasobów przeznaczonych do udzielania pomocy mieszkańcom w sytuacjach kryzysowych oraz dokumentowania działań związanych z monitorowaniem i analizowaniem posiadanych zasobów oraz identyfikacją obszarów niedoborów.

Wnioski

1. Uzgodnienie powiatowego planu zarządzania kryzysowego w zakresie pomocy społecznej i psychologicznej z właściwymi podmiotami, które zostały wskazane jako wykonawcy zadań w sytuacjach kryzysowych.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Departamentu Spraw Społecznych Najwyższej Izby Kontroli. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK, należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 14 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań. Zgodnie z art. 98 ustawy o NIK, kto nie informuje bądź niezgodnie z prawdą informuje o wykonaniu wniosków pokontrolnych, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 3.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Wystąpienie pokontrolne sporządzono w postaci elektronicznej z użyciem kwalifikowanych podpisów elektronicznych.

Warszawa, dnia 14 października 2026 r.

Kontrolerzy

Główny specjalista kontroli państwowej

Piotr Rebizant

podpis/podpisano elektronicznie

Starszy inspektor kontroli państwowej

Agnieszka Łyszcz

podpis/podpisano elektronicznie

Najwyższa Izba Kontroli

Departament Spraw Społecznych

Dyrektor

Konrad Kostępski

podpis/podpisano elektronicznie